

MUZISCHE VORMING

Muzisch waarnemen - betekenis

KO	L4 De leerlingen kunnen 6.1.1 het onderwerp, de bedoeling en hun eigen interpretatie van een artistieke en een muzische creatie verwoorden. 6.1.2 enkele kunststromingen en artistieke creaties verkennen: • muziek: ○ artistieke creaties van componisten; < bv. Vivaldi, Mozart, Beethoven, Louis Armstrong, Nina Simone, The Beatles, Hildegard van Bingen > ○ muziekstijlen. < bv. klassieke muziek, pop, rock > • beeld: ○ artistieke creaties van beeldende kunstenaars; < bv. Bosch, Van Gogh, Permeke, Kahlo, Magritte, Picasso, Victor Horta, Hyungkoo Lee > ○ kunststromingen. < bv. prehistorische kunst, kunst uit de oudheid, Arabische kunst, Europese schilderkunst en bouwkunst > • drama: ○ artistieke creaties; < bv. de sprookjes van de gebroeders Grimm en Hans C. Andersen, de Griekse mythen > ○ genres. < bv. rollenspel, situatiespel, hoorspel, poppentheater, komedie, straattheater > • dans: ○ artistieke creaties van choreografen;	L6 De leerlingen kunnen 6.1.1 de geografische, historische en maatschappelijke context van een artistieke creatie beschrijven. 6.1.2 enkele kunststromingen en artistieke creaties verkennen. • muziek: ○ artistieke creaties van componisten; < bv. Bach, Saint-Saëns, Clara Schumann, Stravinsky, Bernstein, Queen, Stromae, Buena Vista Social Club > ○ muziekstijlen. < bv. folk, country, blues, jazz > • beeld: ○ artistieke creaties van beeldende kunstenaars; < bv. Bruegel, Rubens, Delvoye, Berline De Bruyckere, Rodin, Zaha Hadid, Banksy > ○ kunststromingen. < bv. Afrikaanse kunst, beeldhouwkunst, hedendaagse kunst > • drama: ○ artistieke creaties; < bv. volksverhalen, legendes en sagen > ○ genres. < bv. tragedie, pantomime, opera, improvisatietheater, slam poetry > • dans: ○ artistieke creaties van choreografen; < bv. Anna Teresa De Keersmaeker, Pina Bausch, Ish Ait Hamou > ○ dansstijlen. < bv. breakdance, wals, tango, moderne dans >
-----------	--	--

					< bv. Sidi Larbi Cherkaoui, Evelien Maes, Igor Vrebac, Isabelle Beernaert > - o dansstijlen. < bv. hip hop, ballet, jazzdans, volksdans > - media: - o artistieke creaties van audiovisuele kunstenaars; < bv. Henri Cartier Bresson, Marina Abramovic, Hans Op de Beeck, Marie-Jo Lafontaine > - o kunststromingen. < bv. performance art, conceptuele kunst, surrealisme >
--	--	--	--	--	---

Muzisch waarnemen - betekenis

GO!/MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
L4 6.1.1			MV.001		Drukken een eigen beleving van artistieke en muzische creaties uit. MIA <i>Artistieke creaties:</i> een gevarieerd aanbod uit verschillende periodes (historische context) en uit de hele wereld (geografische context) <i>Muzische creaties:</i> van klasgenoten Voorbeelden • Sam neuriet opgewekt mee met een lied. • Katia en Ilse spelen een scène van de voorstelling van het kleutertheater na in de poppenhoek.									
L4 6.1.1			MV.002		Verwoorden de betekenis van een artistieke en muzische creatie. MIA <i>Artistieke creatie:</i> een gevarieerd aanbod uit verschillende periodes (historische context) en uit de hele wereld (geografische context) <i>Muzische creatie:</i> van zichzelf en klasgenoten									

3

Betekenis:

- maatschappelijke context
- geografische context
- historische context

Te hanteren begrippen

de emotie, de creativiteit, de esthetiek, de schoonheid, de kunst

Voorbeelden

Waarde voor zichzelf:

- Kunst helpt me mijn gevoelens te uiten.
- Door films te kijken leer ik nieuwe werelden kennen.

Waarde voor de samenleving:

- Kunst laat ons genieten van schoonheid.
- Kunst doet ons nadenken over belangrijke zaken.

Participeren aan een brede waaier van kunstervaringen.

Voorbeeld

- Odin houdt een kunst- en cultuurpaspoort bij waarin hij noteert welke voorstellingen, musea en concerten hij heeft bezocht en voegt er zijn eigen tekeningen en reflecties aan toe.
- Lynn neemt deel aan een theaterproject op school en documenteert haar ervaringen in een kunstportfolio met foto's, aantekeningen over haar rol en wat ze heeft geleerd over acteren.

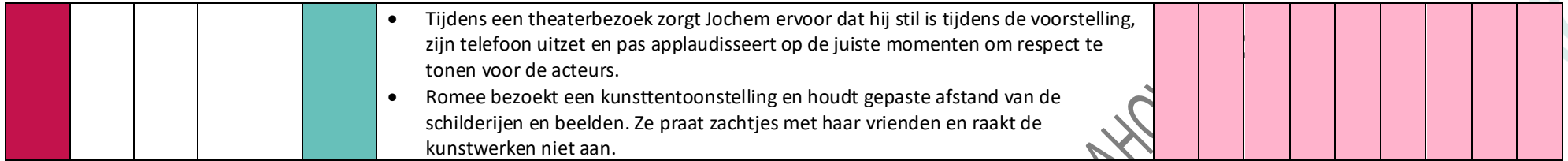
Gebruiken gepast gedrag tijdens kunstbeleving.

MIA

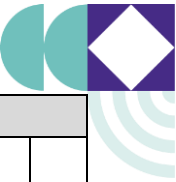
Kunstbeleving:

bezoeken van voorstelling of tentoonstelling

Voorbeeld

KO De kleuters kunnen 6.1.1 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen verkennen. 6.1.2 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen verkennen: • muziek: de stem, het lied, de handtrom, de triangel, de tamboerijn, de fluit 6.2.2 patronen van lange en korte geluiden onderscheiden. 6.2.3 snelle en langzame ritmische en melodische patronen onderscheiden. 6.2.4 hoge en lage tonen herkennen en eenvoudige melodieën aangepast aan het stembereik zingen. De kleuters kennen 6.2.1 de volgende begrippen: kort, lang, hoog, laag, snel, langzaam, hard, zacht, klank, toon, de zanger(es), de muzikant, het instrument 6.2.5 de volgende begrippen: de stem, het lied, de handtrom, de triangel, de tamboerijn, de fluit	L4 De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen gebruiken. 6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken: • muziek: de woodblock, de toeter, de sleebel, de boomwhackers, de xylofoon. 6.2.2 het metrum en ritmepatronen onderscheiden. 6.2.3 variaties in tempo herkennen. 6.2.4 variaties in dynamiek herkennen en gebruiken. 6.2.5 herhaling en contrast herkennen. De leerlingen kennen 6.2.1 de volgende begrippen: het versnellen, het vertragen, de toonhoogte, de strofe, het refrein 6.2.6 de volgende begrippen: de woodblock, de toeter, de sleebel, de boomwhackers, de xylofoon.	L6 De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen toepassen. 6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen toepassen: • muziek: de grafische partituur, de koebel, de Orff-instrumenten; 6.2.3 variaties in tempo, versnellen/vertragen, onderbreken uitvoeren. 6.2.4 meerstemmige melodieën met aangepast stembereik zingen. 6.2.5 variaties in dynamiek toepassen. 6.2.6 eenvoudige muziekvormen herkennen. 6.2.7 families van instrumenten onderscheiden. 6.2.8 samenklank herkennen. De leerlingen kennen 6.2.1 de volgende begrippen: een canon, de melodische lijn, het motief, de solo, het ensemble, de componist 6.2.2 de bouwstenen van muziek: ritme, tempo, dynamiek, structuur/vorm, klankkleur, samenklank 6.2.9 de volgende begrippen: • musiceren; • de grafische partituur, de koebel, de Orff-instrumenten.																				
Muziek														2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
Bouwstenen muziek	GO!/MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn																

					Waarnemen									
K3 6.2.2	LL.096 LL.109	NL.00 8	MV.009		Herkennen bouwstenen van muziek. MIA <i>Bouwstenen:</i> • klankkleur: omgevingsgeluiden, enkele materialen • dynamiek: harde en zachte geluiden • ritme: lange en korte geluiden									
K3 6.2.1 K3 6.2.2 K3 6.2.3 K3 6.2.4	LL.096		MV.010		Herkennen bouwstenen van muziek. MIA <i>Bouwstenen:</i> • klankkleur: omgevingsgeluiden, enkele materialen • klankkleur: enkele instrumenten • klankkleur: verschillende soorten stemmen • dynamiek: harde en zachte geluiden • ritme: lange en korte geluiden. • ritme: eenvoudige ritmepatronen • tempo: snelle en langzame ritmische en melodische patronen • melodie: hoge en lage tonen Te hanteren begrippen <i>Klankkleur:</i> de klank, het geluid, de muzikant, het instrument, de handtrom, de triangel, de tamboerijn, de fluit, de trompet, de gitaar, de piano, de zanger(es), de stem, alleen, samen, de dirigent <i>Dynamiek:</i> hard, luid, zacht, stil, luider worden, stiller worden, de stilte <i>Ritme:</i> kort, lang <i>Tempo:</i> snel, langzaam, traag <i>Melodie:</i> hoog, laag, het lied, de toon Voorbeelden <i>Ritme (kort/lang):</i> De leerkracht geeft een tik op een triangel. Sofiane luistert met gesloten ogen en houdt zijn hand omhoog zolang de klank duurt.									

MV.013		Melodie (toonhoogte): De leerkracht speelt een reeks van drie tonen (hoog-hoog-laag). Lore legt het patroon na met de corresponderende kaarten. Vorm: Benjamin steekt de hand op bij de herhaling van een melodisch patroon in een lied.
MV.013		Herkennen bouwstenen van muziek. MIA Bouwstenen: • klankkleur: families van instrumenten • klankkleur: samenklank • ritme: ritmepatronen • ritme: metrum • dynamiek: variaties in dynamiek • tempo: versnellen, vertragen, onderbrekingen • melodie: melodielij • vorm: eenvoudige muziekvormen Te hanteren begrippen Vorm: een canon, de melodische lijn, het motief Klankkleur: de samenklank, de solo, het ensemble, het orkest, de fanfare, het trio, het kwartet, de componist, de koebel, het Orff-instrument, het blaasinstrument, het snaarinstrument, het strijkinstrument, het slaginstrument, de cello, de dwarsfluit, de hoorn, de trombone, eenstemmig, meerstemmig Bouwstenen muziek: het ritme, het tempo, de dynamiek, de vorm, de klankkleur, de melodie Voorbeeld Vorm: Rebecca luistert naar een rondo en noteert met letters de vorm ABACAD waarbij A het terugkerend refrein is.
MV.014		Creëren Bootsen geluiden en klanken na.

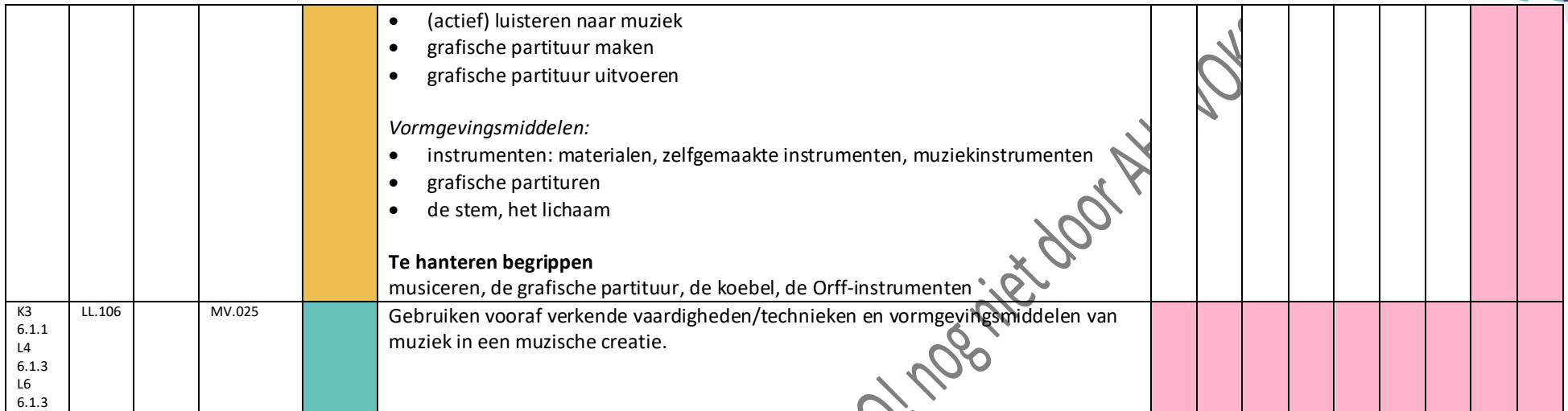
				MIA <i>Nabootsen:</i> • met de stem • met instrumenten											
K3 6.2.4			MV.015	Zingen eenvoudige melodieën met aangepast stembereik.											
K3 6.1.1 K3 6.1.2 K3 6.2.2 K3 6.2.3	LL.106		MV.016	Gebruiken bouwstenen van muziek in een muzische creatie. MIA <i>Muzische creatie:</i> • vormgeving van een gevoel, situatie, sfeer of verhaal • focus op één vooraf verkende bouwsteen: klankkleur, dynamiek, tempo Voorbeelden <i>Klankkleur:</i> Alle kinderen zingen samen met de leraar enthousiast een lied over Halloween. Enkele kleuters maken griezelige geluiden tijdens het lied. <i>Dynamiek:</i> Mert maakt samen met zijn klasgenoten geluiden bij een spannend verhaal. Hij bootst de wind na door hard te blazen en de voetstappen door zacht op de trom te slaan.											
L4 6.1.3 L4 6.1.4			MV.017	Zingen melodieën met aangepast stembereik.											
L4 6.1.3 L4 6.1.4 L4 6.2.2 L4 6.2.3 L4 6.2.4 L4 6.2.5	LL.106		MV.018	Gebruiken bouwstenen van muziek in een muzische creatie. MIA <i>Muzische creatie:</i> • vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie • focus op één vooraf verkende bouwsteen: klankkleur, dynamiek, ritme, tempo Voorbeelden <i>Ritme:</i> Liyana, Sara en Stef begeleiden een lied met slaginstrumenten (focus op ritme). <i>Melodie:</i> De leerlingen componeren een muziekstukje met veel verschil tussen hoge en lage passages.											
L6 6.2.4			MV.019	Zingen meerstemmige melodieën met aangepast stembereik.											
L6 6.1.3 L4 6.1.4	LL.106		MV.020	Gebruiken bouwstenen van muziek in een muzische creatie. MIA											

[illegible]

Vaardigheden, technieken en vormgevingsmiddelen muziek

GO!/ MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5- 4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9- 10	10- 11	11- 12
K3 6.1.1 K3 6.1.2	LL.096 LL.109		MV.021		Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van muziek. MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> • musiceren • experimenteren met klanken • zingen: eenstemmige kinderliederen • (actief) luisteren naar muziek <i>Vormgevingsmiddelen:</i> • instrumenten: materialen, zelfgemaakte instrumenten, muziekinstrumenten • de stem, het lichaam									

PBDS

13

					diepte, de lichtbron, de horizon, het contrast, het accent, de beeldhouwer 6.3.8 de volgende begrippen: de graffiti, de waterverf, de plakkaatverf, de houtskool, de natuurschilderij.	kleurtinten en kleurtonen, driedimensionale vormen, de architect 6.3.2 de bouwstenen van beeld: ruimte, kleur, licht, textuur, vorm, compositie, lijn 6.3.9 de volgende begrippen: de optische illusie, beeldhouwen.											
Beeld																	
Bouwstenen beeld																	
GO!/ MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12			
					Waarnemen												
K3 6.3.2 K3 6.3.3 K3 6.3.4	LL.096 LL.109 WI.73 8		MV.026		Herkennen bouwstenen van beeld. MIA <i>Bouwstenen:</i> - lijn: lijnsoorten - textuur - kleur - vorm: enkelvoudig												
K3 6.3.1 K3 6.3.2 K3 6.3.3 K3 6.3.4	LL.096 WI.73 9 WI.88 5 WT.34 2		MV.027		Herkennen bouwstenen van beeld. MIA <i>Bouwstenen:</i> - lijn: lijnsoorten - textuur - licht: donker of licht, schaduw - compositie: patronen Te hanteren begrippen de lijn, de dunne lijn, de dikke lijn, de stip, het punt, de stippenlijn, recht, gebogen, hard, zacht, ruw, glad, scherp, grof, fijn, stekelig, het voelt als..., donker, licht, de schaduw, het patroon, de kunstenaar, de schilder, het schilderij												
K3 6.3.1 K3 6.3.2 K3 6.3.3 K3 6.3.4	LL.096 WI.73 5 WI.70 4 WI.84 5 WI.84 8 WI.84 9		MV.028		Herkennen bouwstenen van beeld. MIA <i>Bouwstenen:</i> - kleur: primaire kleuren: rood, blauw, geel - kleur: secundaire kleuren: oranje, groen, paars - ruimte: plaats in een beeld												

15

[illegible]

[illegible]

KO De kleuters kunnen 6.1.1 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen verkennen. 6.1.2 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen verkennen: drama: de handpop, het toneel, de verkleedkleden, het masker 6.4.2 eenvoudige rollen spelen. 6.4.3 het stemgebruik aanpassen in functie van de rol. 6.4.4 een eenvoudige speelruimte benutten. 6.4.5 eenvoudige scènes spelen.	L4 De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen gebruiken. 6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken: drama: het poppenspel, het schimmenspel 6.4.2 zich inleven in een personage en de rol vasthouden. 6.4.3 lichaamstaal gebruiken. 6.4.4 zich richten naar en rekening houden met het publiek tijdens het spelen.	L6 De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen toepassen. 6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen toepassen: drama: het rollenspel, de theatertekst, improviseren 6.4.3 een personage geloofwaardig neerzetten. 6.4.4 een scenario ontwerpen. De leerlingen kennen
--	---	---

De kleuters kennen 6.4.1 de volgende begrippen: verzinnen, de rol, het decor, het kostuum, de acteur 6.4.6 de volgende begrippen: de handpop, het toneel, de verkleedkleden, het masker.	6.4.5 op het juiste moment inspelen op de ander. De leerlingen kennen 6.4.1 de volgende begrippen: het personage, tot leven laten komen, de tegenspeler, de toneelschrijver, drama, de mime, de scène, het script, de mimiek, de rekvisieten, de belichting 6.4.6 de volgende begrippen: het poppenspel, het schimmenspel.	6.4.1 de volgende begrippen: de monoloog, de dialoog, de tragedie, de komedie, de pantomime, het scenario, de regisseur 6.4.2 de bouwstenen van drama: rol, handeling/taal, ruimte, structuur, tijd, samenspel 6.4.5 de volgende begrippen: het rollenspel, de theatertekst, improviseren.
---	--	--

Drama

Bouwstenen drama

GO! /MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
					Waarnemen									
K3 6.4.2 K3 6.4.3	LL.096 LL.109		MV.041		Herkennen bouwstenen van drama. MIA <i>Bouwstenen:</i> - rol: eenvoudige rollen - handeling en taal: stemgebruik									
K3 6.4.1 K3 6.4.2 K3 6.4.3 K3 6.4.4 K3 6.4.5	LL.096		MV.042		Herkennen bouwstenen van drama. MIA <i>Bouwstenen:</i> - rol: eenvoudige rollen en rollenmerken - handeling en taal: stemgebruik - ruimte: een eenvoudige speelruimte - structuur: eenvoudige scènes Te hanteren begrippen de rol, het decor, het kostuum, de acteur, de stem, verzinnen									
L4 6.4.1 L4 6.4.2 L4 6.4.3 L4 6.4.4 L4 6.4.5	LL.096		MV.043		Herkennen bouwstenen van drama. MIA <i>Bouwstenen:</i> - rol: inleving in een personage en rolvastheid - handeling en taal: lichaamstaal - ruimte: de speelruimte in functie van het publiek - tijd: timing (op het juiste moment inspelen op de ander)									

K3 6.4.5	LL.106		MV.047	Spelen een eenvoudige scène.										
L4 6.4.2 L4 6.4.3	LL.106		MV.048	Spelen een personage. MIA <i>Personage:</i> • zich inleven in een personage • de rol vasthouden • gebruiken lichaamstaal Voorbeelden <i>Rol vasthouden:</i> Kaat speelt bakker en blijft in haar rol ook als andere kinderen erbij komen: "Wacht u even, ik help u zo." Ze reageert op gebeurtenissen vanuit de rol. Als de klant zegt dat het brood te hard is, zegt ze: "Dan pak ik een ander voor u, die is verser."										
L4 6.4.4	LL.106		MV.049	Passen publieksbesef toe. MIA <i>Publieksbesef:</i> • zich naar het publiek richten • duidelijk spreken • rekening houden met reacties van het publiek										
L4 6.4.5	LL.106		MV.050	Spelen op het juiste moment in op de tegenspeler(s) (timing).										
	LL.106		MV.051	Versterken elkaar in het samenspel. Voorbeeld Nourdi en Jochen spelen een scène waarin ze samen een storm meemaken tijdens een kampeertocht. Jourdi doet alsof hij de tent probeert vast te houden en roept: "Help! De tent gaat vliegen!". Jochen reageert meteen en sluit aan op de emotie en actie van Jourdi: "O nee! Wacht, ik hou 'm aan deze kant vast!"										
L6 6.4.3	LL.106		MV.052	Spelen een personage geloofwaardig. Te hanteren begrippen het rollenspel, de theatertekst Voorbeeld Mehmet speelt in een scène het personage van een oude, mopperige buurman die boos wordt omdat kinderen te dicht bij zijn tuin spelen. Hij heeft een pet op en een grijze pruik en leunt op een stok, beweegt langzaam, een beetje krom, met handen op de rug of steunend op een stok, gebruikt een lage stem, frons de wenkbrauwen, trekt de mondhoeken omlaag, kijkt geïrriteerd.										

	LL.106		MV.053		Spelen op basis van een opgegeven plaats, personage en gevoel een scène (improvisatiespel).												
					Te hanteren begrip improviseren												
	LL.106		MV.054		Gebruiken ridderlijkheid in het samenspel.												
					Voorbeeld Zeger speelt een lakei en Ish de koning. De koning moet centraal staan in de scène, want hij is jarig. Zeger probeert niet de aandacht te trekken, maar ondersteunt het spel van de koning. Hij laat de koning het woord voeren, ook als het spannend of grappig wordt. Als de koning even stilvalt, helpt de lakei door een logisch opstapje te geven: “U wilde toch nog iets zeggen over het grote feest van vanavond?”												
L6 6.4.4			MV.055		Gebruiken een eenvoudig scenario.												
					MIA <i>Scenario:</i> • zelfbedacht • bestaand • vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie												
Technieken en vormgevingsmiddelen drama																	
GO! /MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12			
K3 6.1.1 K3 6.1.2	LL.096 LL.109		MV.056		Herkennen technieken en vormgevingsmiddelen van drama.												
					MIA <i>Technieken (werkvormen):</i> • dramaspel • drama met materialen <i>Vormgevingsmiddelen:</i> • verkleedkleden • attributen • aankleding van de speelruimte												
K3 6.1.1 K3 6.1.2 K3 6.4.6	LL.096		MV.057		Herkennen technieken en vormgevingsmiddelen van drama.												
					MIA <i>Technieken (werkvormen):</i> • dramaspel • drama met materialen												

PBDS

[illegible]

KO De kleuters kunnen 6.1.1 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen verkennen. 6.1.2 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen verkennen:	L4 De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen gebruiken. 6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken:	L6 De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen toepassen. 6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen toepassen:
---	---	---

- dans: de dans, de beweging, de kring, de rij; 6.5.2 in een bepaald ritme en tempo dansen. 6.5.3 een bepaald vloerpatroon uitvoeren. 6.5.4 in een bepaalde richting dansen. 6.5.5 een bewegingszin in een bepaalde volgorde uitvoeren. De kleuters kennen 6.5.1 de volgende begrippen: de snelle en trage, de grote en kleine, de zware en lichte, de korte en lange 6.5.6 de volgende begrippen: de dans, de beweging, de kring, de rij.	- dans: de volksdans, het dansverhaal; 6.5.2 ritmische bewegingen versnellen en vertragen. 6.5.3 in een specifieke opstelling dansen. 6.5.4 zelf bewegingszinnen ontwerpen en uitvoeren. 6.5.5 synchroon dansen. 6.5.6 dansen vanuit een specifieke spierspanning. 6.5.7 bewegingen vergroten, verkleinen en vervormen. De leerlingen kennen 6.5.1 de volgende begrippen: de volgorde, solo, duo, de plaats in de ruimte, versnellen en vertragen 6.5.8 de volgende begrippen: de volksdans, het dansverhaal.	- dans: de wals, de tango, de moderne dans, de hiphop, de breakdance; 6.5.3 de duurtijd van een beweging aanpassen. 6.5.4 een frasering ontwerpen en uitvoeren rond een thema. 6.5.5 op elkaar inspelen en elkaar volgen in een dans. 6.5.6 bewegingen overdrijven. De leerlingen kennen 6.5.1 de volgende begrippen: de cadans, de spierspanning, dansstijlen, de choreografie, slow motion, het dansstuk, het evenwicht, opstellingen, synchroon, leiden en volgen 6.5.2 de bouwstenen van dans: tijd, vorm, kracht, relatie, ruimte en structuur 6.5.7 de volgende begrippen: de wals, de tango, de moderne dans, de hiphop, de breakdance.
--	---	---

Dans													
Bouwstenen dans													
GO!/MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11
Waarnemen													
K3 6.5.5	LL.096 LL.109		MV.061		Herkennen bouwstenen van dans. MIA <i>Bouwstenen:</i> - ruimte: locatie - structuur: volgorde								
K3 6.5.1 K3 6.5.2 K3 6.5.3 K3 6.5.4 K3 6.5.5	LL.096		MV.062		Herkennen bouwstenen van dans. MIA <i>Bouwstenen:</i> - ruimte: locatie - ruimte: richting - ruimte: vloerpatronen - structuur: volgorde - structuur: bewegingszin								

		• kracht: zwaar en licht • vorm: grootte en vorm Te hanteren begrippen het lichaam, snel, traag, groot, klein, zwaar, licht, kort, lang, recht, gebogen, smal, breed, bewegen als, springen, rollen, draaien, zwaaien, kruipen, sluipen, starten, stoppen, wiegen, kriskras door elkaar, in een groep, in een cirkel, in een kring, op een lijn, op een rij	
MV.063		Herkennen bouwstenen van dans. MIA <i>Bouwstenen:</i> • ruimte: opstelling • structuur: bewegingszinnen • tijd: bewegingen versnellen en vertragen • relatie: contrast en synchroniciteit • kracht: spierspanning • vorm: bewegingen vergroten en verkleinen • vorm: bewegingen vervormen Te hanteren begrippen het bovenlichaam, het onderlichaam, schuiven, uitrekken, het spiegelbeeld, versnellen, vertragen, vergroten, verkleinen, het ritme, het tempo, de maat, freeze, bevroren, gespannen, ontspannen, stijf, soepel, de volgorde, solo, duo, de plaats in de ruimte, ter plaatse, verspreid	
MV.064		Herkennen bouwstenen van dans. MIA <i>Bouwstenen:</i> • ruimte: ruimtelagen (laag, midden, hoog) • structuur: frasering (een reeks van bewegingszinnen: eenvoudige choreografie) • relatie: inspelen op elkaar • relatie: leiden en volgen • kracht: energie • vorm: bewegingen overdrijven Te hanteren begrippen	

					de cadans, de spierspanning, de dansstijl, opwarmen, stretchen, de choreografie, slow motion, het dansstuk, het evenwicht, de opstelling, synchroon, leiden en volgen, laag, midden, hoog, solo, duo, slow- motion <i>Bouwstenen dans:</i> de tijd, de vorm, de kracht, de relatie, de ruimte, de structuur														
					Creëren														
			MV.065		Dansen vrij op muziek.														
K3 6.5.2 K3 6.5.3 K3 6.5.4 K3 6.5.5			MV.066		Dansen. MIA <i>Dansen:</i> - in een bepaald ritme en tempo - in een bepaalde richting - in een vloerpatroon - een bewegingszin in een bepaalde volgorde Voorbeeld <i>Vloerpatroon:</i> Laurien danst langs een kronkelend touw dat op de grond ligt.														
K3 6.5.2 K3 6.5.3 K3 6.5.4 K3 6.5.5 L4 6.5.4	LL.106		MV.067		Dansen. MIA <i>Dansen:</i> - in een bepaald ritme en tempo - in een bepaalde richting - in een vloerpatroon - een bewegingszin in een bepaalde volgorde - op een bepaalde plaats - in een specifieke opstelling														
L4 6.5.2 L4 6.5.3 L4 6.5.5 L4 6.5.6	LL.106		MV.068		Dansen. MIA <i>Dansen:</i> - in een aangegeven ritme en tempo - in eigen ritme en tempo - versnellen en vertragen - op een bepaalde plaats - in een specifieke opstelling - synchroon														

					Dansverhaal: • zelfgemaakte frasering: opeenvolging van bewegingszinnen • rond een zelfgekozen thema: vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie • met danspartituur • zonder danspartituur										
Vaardigheden, technieken en vormgevingsmiddelen dans															
GO!/ MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	
K3 6.5.6	LL.096		MV.074		Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van dans MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> • gestructureerde dans • bewegingsexpressie <i>Vormgevingsmiddelen:</i> • vloerpatronen • muziek • attributen Te hanteren begrippen de dans, de beweging, de kring, de rij Voorbeeld Yassin beweegt vrij op muziek. Hij probeert zijn bewegingen aan het ritme van de muziek aan te passen.										
L4 6.5.8			MV.075		Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van dans. MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> • gestructureerde dans • bewegingsexpressie <i>Vormgevingsmiddelen:</i> • muziek • attributen Te hanteren begrip de volksdans, het dansverhaal										

	Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van dans. MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> • gestructureerde dans • bewegingsexpressie • danspartituur <i>Vormgevingsmiddelen:</i> • vloerpatronen • muziek • attributen • danspartituur Te hanteren begrippen de wals, de tango, de moderne dans, de hiphop, de breakdance Voorbeelden • Yelmer bedenkt samen met zijn klasgenoten een dansverhaal over een avontuur in het bos. Ze gebruiken verschillende bewegingen om bomen, dieren en de wind uit te beelden en vertellen zo een verhaal zonder woorden. Ze maken een danspartituur zodat ze het dansverhaal over enkele weken op het schoolfeest kunnen uitvoeren. • Hassan volgt de instructies van de leraar en danst in duo een wals waarbij hij afwisselend leidt en volgt.	
	Gebruiken vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van dans in een muzische creatie.	

	Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van dans. MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> • gestructureerde dans • bewegingsexpressie • danspartituur <i>Vormgevingsmiddelen:</i> • vloerpatronen • muziek • attributen • danspartituur Te hanteren begrippen de wals, de tango, de moderne dans, de hiphop, de breakdance Voorbeelden • Yelmer bedenkt samen met zijn klasgenoten een dansverhaal over een avontuur in het bos. Ze gebruiken verschillende bewegingen om bomen, dieren en de wind uit te beelden en vertellen zo een verhaal zonder woorden. Ze maken een danspartituur zodat ze het dansverhaal over enkele weken op het schoolfeest kunnen uitvoeren. • Hassan volgt de instructies van de leraar en danst in duo een wals waarbij hij afwisselend leidt en volgt.	
	Gebruiken vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van dans in een muzische creatie.	

6.1.2 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen verkennen: • media: de (video)camera 6.6.2 een onderwerp plaatsen binnen een beeld. 6.6.3 geluiden bedenken bij een verhaal. De kleuters kennen 6.6.1 de volgende begrippen: de foto, de film, het geluid, de stilte, de camera, de microfoon, in en buiten beeld, dichtbij, veraf, het beeld, de klank 6.6.4 het volgende begrip: de (video)camera.	6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken: • media: de schijnwerper, de opnameapparatuur 6.6.2 geluid vervormen. 6.6.3 de meest geschikte lichtbron en lichtrichting bepalen. 6.6.4 diepte in het beeld creëren. 6.6.5 de plaats van een beeld en geluid in een verhaal bepalen. De leerlingen kennen 6.6.1 de volgende begrippen: de geluidsbron, het voor- en achtergrondgeluid, de animatie, het warm en koud licht, het storyboard, monteren, scherpstellen 6.6.6 de volgende begrippen: de schijnwerper, de opnameapparatuur.	6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen toepassen: • media: de audiosoftware, de beeldbewerkingssoftware 6.6.3 effecten van belichting en samenspel tussen licht en donker toepassen in functie van de boodschap. 6.6.4 verschillende camerastandpunten gebruiken in functie van het beoogde effect. 6.6.5 beelden en geluiden monteren in functie van de boodschap. De leerlingen kennen 6.6.1 de volgende begrippen: de sfeer, het camerastandpunt, het focuspunt 6.6.2 de bouwstenen van media: geluid, kader, licht, montage en beeldbewerking 6.6.6 de volgende begrippen: de audiosoftware, de beeldbewerkingssoftware.
---	---	--

Media

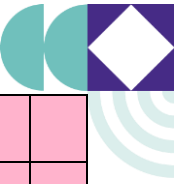
Bouwstenen media

GOI/MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
Waarnemen														
K3 6.6.1 K3 6.6.2 K3 6.6.3	LL.096 MV.01 0 MV.02 8 WI.83 7 IT.025		MV.078		Herkennen bouwstenen van media. MIA <i>Bouwstenen:</i> - kader: plaats in een (digitaal) beeld - montage: volgorde van (digitale) beelden - montage: passend geluid bij een (digitaal) beeld - beeldbewerking: een beeld met media vergroten en verkleinen Te hanteren begrippen de foto, de film, het geluid, de stilte, de (video)camera, de microfoon, in en buiten beeld, dichtbij, veraf, het beeld, de klank									
L4 6.6.1 L4 6.6.2 L4 6.6.3	LL.09 6 MV.01 1 MV.03 0		MV.079		Herkennen bouwstenen van media. MIA <i>Bouwstenen:</i> geluid: vervorming									

MV.081		Gebruiken bouwstenen van MIA <i>Muzische creatie:</i> • vormgeving van een ge • focus op één vooraf ver Voorbeelden <i>Kader: plaats in een digitaal</i> Fekadu neemt een foto waa <i>Beeldbewerking: beeld met</i> Na het lezen van het verhaa schaduwmuys op een witte
--------	--	--

L4 6.1.3 L4 6.6.2 L4 6.6.3 L4 6.6.4 L4 6.6.5	LL.106		MV.082		Gebruiken bouwstenen van media in een muzische creatie. MIA <i>Muzische creatie:</i> - vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie - focus op één vooraf verkende bouwsteen: geluid, licht, kader, montage of beeldbewerking Voorbeelden <i>Geluid: vervorming</i> Maartje speelt een geluid vertraagd af om een monstergeluid te verbeelden. <i>Kader: diepte in een digitaal beeld</i> Yassin en Frouke maken foto's van lange straten en spoorlijnen en tonen zo veel diepte in hun foto's.									
L6 6.1.3 L6 6.6.3 L6 6.6.4 L6 6.6.5	LL.106		MV.083		Gebruiken bouwstenen van media in een muzische creatie. MIA <i>Muzische creatie:</i> - vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie - focus op één of meerdere vooraf verkende bouwsteen (geluid, licht, kader, montage of beeldbewerking) Voorbeelden <i>Kader: camerastandpunt</i> Odil gebruikt het kikkerperspectief (laag camerastandpunt) om een beeld te maken waarin een bloem er reusachtig uitziet en mensen in de achtergrond juist klein lijken. <i>Licht: samenspel tussen licht en donker bij een digitaal beeld</i> Een groepje leerlingen maakt een kort filmpje waarin licht het verhaal verandert: Eerst is er fel licht bij een vrolijk feest, daarna rood licht bij gevaar en tenslotte donkerblauw bij angstige reacties.									
Vaardigheden, technieken en vormgevingsmiddelen media														
GO!/MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
K3 6.6.4	LL.096		MV.084		Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van media. MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> - schaduwspel - fotografie									

MV.085	Voorbeelden - Hassan en zijn vrienden uit de kleuterklas maken een schaduwspel met als thema 'De bange ridder'. Ze spelen achter het doek een korte scène terwijl één kleuter op het doek schijnt met een zaklamp. Een andere kleuter neemt de voorstelling op met een tablet. - Leander en Hanne maken foto's van kriebelbeestjes in de schoolmoestuin met als thema 'monsters in de tuin'. Ze vergroten de foto's zodat de kleine diertjes monsters lijken.	
MV.086	Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van media. MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> - fotografie - soundtrack bij een filmfragmentje - hoorspel - stop-motionfilmpje Te hanteren begrippen de schijnwerper, de opnameapparatuur Voorbeelden - Hannah maakt een stop-motionfilmpje over een eenzame sok die op zoek gaat naar zijn maatje. Ze bedenkt een eenvoudig verhaaltje, zet de locatie klaar, neemt foto per foto op terwijl de sok een bepaald parcours aflegt. Ze voegt bij de montage enkele leuke geluiden toe. - Housanne en zijn klasgenoten maken een hoorspel van een hoofdstuk uit het boek 'Joris en de geheimzinnige toverdrank.' Er is een verteller, Joris, een oma en twee geluidsmakers.	
MV.086	Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van media. MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> - fotografie - filmmontage: kort fragment	

					Te hanteren begrippen de audiosoftware, de beeldbewerkingssoftware												
K3 6.6.4 L4 6.6.6 L6 6.6.6	LL.106		MV.087		Gebruiken vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van media in een muzische creatie.												
Geïntegreerde muzische creatie																	
GO!/ MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12			
			MV.088		Beschrijven hoe muzische vaardigheden/technieken betekenis verlenen aan een geïntegreerde muzische creatie. MIA <i>Geïntegreerde muzische creatie:</i> een muzische creatie die minstens 2 muzische domeinen integreert Voorbeelden <i>Geïntegreerde muzische creatie:</i> muziek bij een mimestuk, poppen maken voor een schimmenspel, een lied met een choreografie, een musical/muziektheater, bewegingstheater, installatie/performance-art, een bewegingsexpressie vanuit poëzie, een klankverhaal vanuit literatuur/prentenboek												
	LL.106		MV.089		Gebruiken bouwstenen, vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van verschillende muzische domeinen in een geïntegreerde muzische creatie. MIA <i>Geïntegreerde muzische creatie:</i> • vormgeving van ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal, fantasie • een muzische creatie die minstens 2 muzische domeinen integreert Voorbeelden <i>Geïntegreerde muzische creatie:</i> De expressieve kracht van een mimestuk vergroten door gepaste muziek aan dramatische passages toe te voegen. Samen een lied zingen met een zelfbedachte choreografie. een musical/muziektheater creëren, een bewegingstheater-stuk maken, een Installatie/performance-art creëren, een bewegingsexpressie vanuit poëzie creëren, een klankverhaal vanuit literatuur/prentenboek creëren												

rijn

kennen verschillende presentatievormen.

orbeelden

presentatievormen:

- o, samen als groep presenteren, privé rondleiding aan bezoeker geven, een mi
- lente plaats kiezen om werk te presenteren, met media presenteren, een
- presentatie in een museum, presenteren met muzikale ondersteuning, presenter
- een dirigent, presenteren met een fanfare, presenteren in een speciale
- telling, presenteren met een regisseur, presenteren met een choreograaf,
- presenteren in 2 minuten, presenteren in en rond het publiek, presenteren in
- edige stilte

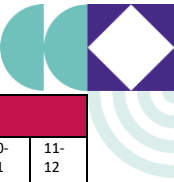
ruiken een presentatievorm.

A

presentatievorm:

- locatie
- samenstelling: met wie
- met behulp van materialen
- met behulp van media
- interactie met publiek

					Tijdens het maken van een hoorspel kiest elke leerling geluiden om het verhaal te verklanken: regen, voetstappen, dichtslaande deur... Eén kind wil veel geluiden gebruiken maar de anderen merken op: "Dan hoor je de verteller niet meer." Ze beslissen samen wanneer welk geluid komt, zodat het past bij de verteller en niet afleidt.												
	SV.02 9 SV.03 7		MV.093		Stemmen een eigen muzische inbreng af op de anderen in functie van kwaliteitsvol samenspel. Voorbeelden <i>Eigen muzische inbreng:</i> - De leerlingen passen bij de presentatie van hun rap de dynamiek aan in functie van het muzikaal samenspel. Wanneer de rapper zijn teksten rapt zorgen de muzikanten dat ze zachter spelen. - Een groepje leerlingen maakt een korte dans op muziek. Elke leerling bedenkt één beweging die hij of zij graag wil doen. Daarna overleggen ze hoe ze de verschillende bewegingen mooi op elkaar kunnen laten volgen: in hetzelfde ritme, met gelijke energie of in spiegelbeeld. Ze oefenen samen tot hun dans als één vloeiend geheel aanvoelt en iedereen synchroon beweegt.												
Reflecteren																	
GO!/ MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5- 4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9- 10	10- 11	11- 12			
	MV.00 1 MV.00 2		MV.094		Reflecteren over hun eigen muzische creatie. MIA <i>Reflecteren over:</i> - Betekenis: doel, boodschap, emotie - bouwstenen - vaardigheden en technieken - vormgevingsmiddelen - wijze van presenteren												
	MV.00 1 MV.00 2 MV.00 3 MV.00 4 MV.00 5		MV.095		Reflecteren over de muzische creatie van leeftijdsgenoten of de artistieke creatie van kunstenaars. MIA <i>Reflecteren over:</i> - betekenis (doel, boodschap, emotie) - bouwstenen - vaardigheden en technieken - vormgevingsmiddelen - wijze van presenteren												

Muzische grondhouding														
GO!/ MD	🚩	🔗	Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5- 4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9- 10	10- 11	11- 12
			MV.096		Tonen een muzische grondhouding. MIA <i>Muzische grondhouding:</i> persoonlijke attitudes: • verbeeldingskracht • vormgeving van ervaringen blik op de wereld (en kunsten): • speelsheid en spontaniteit • nieuwsgierigheid en verwondering Voorbeelden <i>Verbeeldingskracht:</i> Fantasie gebruiken om zich muzisch te uiten. <i>Vormgeving van ervaringen:</i> Genieten van creatief verbeelden en origineel vormgeven. <i>Nieuwsgierigheid en verwondering:</i> Zonder vooroordelen naar muzische expressie van leeftijdsgenoten en artistieke creaties van kunstenaars kijken en luisteren.									
	MV.093		MV.097		Tonen een muzische grondhouding. MIA <i>Muzische grondhouding:</i> persoonlijke attitudes: • verbeeldingskracht • vormgeving van ervaringen • vertrouwen en durf sociale attitudes: • communicatie en interactie blik op de wereld (en kunsten): • speelsheid en spontaniteit • nieuwsgierigheid en verwondering Voorbeelden <i>Verbeeldingskracht:</i> doen alsof, fantaseren, associëren, zich inleven om muzisch vorm te geven									

MIA

Muzische grondhouding:

persoonlijke attitudes:

- verbeeldingskracht
- vormgeving van ervaringen
- vertrouwen en durf

sociale attitudes:

- communicatie en interactie

blik op de wereld (en kunsten):

- speelsheid en spontaniteit
- nieuwsgierigheid en verwondering

Voorbeelden

Verbeeldingskracht:

Out of the box-denken, ideeën samenbrengen en keuzes maken om muzisch vorm te geven.

Vormgeving van ervaringen:

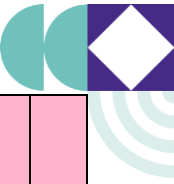
- Muzische voorkeuren of talenten ontdekken en ontwikkelen.
- Zoeken naar eigen betekenis en zeggingskracht.

Vertrouwen en durf:

- Vertrouwen hebben in hun muzische expressiemogelijkheden.
- Hun eigen expressiestijl en creatieve uitingen durven tonen.
- Durven experimenteren.

Communicatie en interactie:

- Luisteren naar ideeën van anderen en samenwerken.
- willen communiceren en (kritisch) reflecteren over muzische expressie

					<i>Nieuwsgierigheid en verwondering:</i> • Genieten van de fantasie, de originaliteit, de creativiteit en de zelfexpressie in muzische expressie van kunstenaars. • Zonder vooroordelen naar muzische expressie van leeftijdsgenoten en van kunstenaars kijken en luisteren.														
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PBDGO! concept goedgekeurd door raad GO! nog niet door AHovov